

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2018. gada 1. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2006/123/EK – Pakalpojumi iekšējā tirgū – Valsts tiesiskais regulējums, kurā tikai veterinārārstiem ir paredzētas tiesības pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles – Brīvība veikt uzņēmējdarbību – Prasība, ka uzņēmumu, kas veic veterināro zāļu mazumtirdzniecību, kapitālam pilnībā ir jāpieder veterinārārstiem – Sabiedrības veselības aizsardzība – Samērīgums

Lieta C-297/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 1. martā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 25. maijā, tiesvedībā

Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO)

pret

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor,

pedaloties:

Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents), M. Safjans [*M. Saffjan*], D. Švābi [*D. Šváby*] un M. Vilars [*M. Vilaras*],

ģenerālvokāts: N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs: I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 28. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO)* vārdā – *R.-I. Ciocaniu, avocat,*
- *Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România* vārdā – *L. Gabor* un *C. V. Toma, avocat,*
- Rumānijas valdības vārdā – *R. H. Radu*, kā arī *A. Wellman* un *L. Lițu*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *L. Nicolae* un *H. Tserepa-Lacombe*, kā arī *L. Malferrari*, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 21. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV 2006, L 376, 36. lpp.) 15. pantu, kā arī LESD 63. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO)* (Rumānijas Veterinārārstu profesionālā asociācija) un *Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor* (Valsts Veterinārārstniecības un pārtikas nekaitīguma iestāde, Rumānija, turpmāk tekstā – “Veterinārārstniecības un pārtikas nekaitīguma iestāde”), kuru atbalsta *Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România* (Rumānijas Valsts Veterināro preparātu izplatītāju asociācija, turpmāk tekstā – “Veterināro preparātu izplatītāju asociācija”), par prasību atcelt Veterinārārstniecības un pārtikas nekaitīguma iestādes rīkojumu, kura izdošanas rezultātā, kā apgalvo CMVRO, tika atcelta prasība, ka uzņēmumu, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitālam pilnībā ir jāpieder veterinārārstiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2006/123

- 3 Direktīvas 2006/123 preambulas 22. apsvērumā ir noteikts:

“Veselības aprūpes izslēgšanai no šīs direktīvas piemērošanas jomas būtu jāattiecas uz veselības aprūpi un farmaceitiskajiem pakalpojumiem, ko pacientiem sniedz veselības aprūpes darbinieki, lai novērtētu, saglabātu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli, ja dalībvalstī, kurā pakalpojumi tiek sniegti, šādas darbības var veikt vienīgi reglamentēto profesiju pārstāvji.”

- 4 Šīs direktīvas 2. panta “Piemērošanas joma” 2. punktā ir noteikts:

“Šo direktīvu nepiemēro šādām darbībām:

[..]

- f) “veselības aprūpes pakalpojumiem, neatkarīgi no tā, vai tos sniedz ar veselības aprūpes iestāžu starpniecību, no veida, kā tie organizēti vai finansēti valsts līmenī, un no tā, vai tie ir publiski vai privāti;

[..].”

5 Minētās direktīvas 3. pantā “Saistība ar citiem Kopienas tiesību aktiem” ir noteikts:

“1. Ja šīs direktīvas noteikumi ir pretrunā ar kādiem noteikumiem citā Kopienas tiesību aktā, ar kuru regulē īpašus aspektus piekļuvei kādai pakalpojumu darbībai vai tās veikšanai konkrētās nozarēs vai konkrētās profesijās, šā cita Kopienas tiesību akta noteikumi prevalē, un tos piemēro attiecīgajās nozarēs vai profesijās.

[..]

3. Dalībvalstis šīs direktīvas noteikumus piemēro saskaņā ar Līguma noteikumiem par tiesībām veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvu apriti.”

6 Direktīvas 2006/123 III nodaļas nosaukums ir “Pakalpojumu sniedzēju brīvība veikt uzņēmējdarbību”. Tajā ir iekļauta 2. iedaļa “Neatļautas vai izvērtējamās prasības”, kurā ietilpst šīs direktīvas 14. un 15. pants.

7 Minētās direktīvas 15. pants “Novērtējamās prasības” ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis pārbauda, vai saskaņā ar to tiesību sistēmu tiek piemērota kāda no 2. punktā minētajām prasībām, un nodrošina, ka visas šādas prasības atbilst 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Dalībvalstis pielāgo savus normatīvos vai administratīvos aktus tā, lai tie atbilstu šiem nosacījumiem.

2. Dalībvalstis pārbauda, vai to tiesību sistēmā kā nosacījums, lai atļautu piekļuvei pakalpojumu darbībai vai tās veikšanu, ir paredzēta atbilstība jebkurai no šādām nediskriminējošām prasībām:

[..]

c) prasības, kas saistītas ar kapitāla daļu vai akciju turēšanu uzņēmumā;

d) prasības, kas nav saistītas ar jautājumiem, uz ko attiecas [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīva 2005/36/EK [(2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV 2005, L 255, 22. lpp.)] vai kas nav paredzētas citos Kopienas tiesību aktos, un kas konkrētiem pakalpojuma sniedzējiem paredz piekļuvei attiecīgajai pakalpojumu darbībai sakarā ar darbības īpašo veidu;

[..]

3. Dalībvalstis pārbauda, vai 2. punktā minētās prasības atbilst šādiem nosacījumiem:

a) nediskriminēšana: prasības nedrīkst ne tieši, ne netieši būt diskriminējošas saistībā ar valstspiederību vai uzņēmumu gadījumā – saistībā ar juridiskās adreses atrašanās vietu;

b) nepieciešamība: prasībām ir jābūt pamatotām ar sevišķi svarīgu iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm;

c) samērīgums: prasībām ir jābūt piemērotām, lai sasniegtu noteikto mērķi; tās nedrīkst būt augstākas, nekā ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai, un nedrīkst pastāvēt iespēja šīs prasības aizstāt ar citiem mazāk ierobežojošiem pasākumiem, ar kuriem sasniedz to pašu rezultātu.

[..]”

Direktīva 2001/82/EK

- 8 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/82/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz veterinārajām zālēm (OV 2001, L 311, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 596/2009 (2009. gada 18. jūnijs) (OV 2009, L 188, 14. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2001/82”), 66. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka veterināro zāļu mazumtirdzniecību veic vienīgi tādas personas, kam attiecīgās dalībvalsts tiesību akti ļauj veikt šādas darbības.”

- 9 Šīs direktīvas 67. pantā ir paredzēts:

“Neskarot stingrākas Kopienas vai valstu tiesību aktu normas attiecībā uz veterināro zāļu izsniegšanu, lai aizsargātu cilvēku un dzīvnieku veselību, šādu veterināro zāļu izsniegšanai cilvēkiem ir obligāti vajadzīga recepte:

[..].”

- 10 Atbilstoši minētās direktīvas 68. panta 1. punkta noteikumiem:

“Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka veterinārās zāles vai tādas vielas ar anaboliskām, pretinfekcijas, pretparazītu, pretiekaisuma, hormonālām vai psihotropām īpašībām, ko var izmantot kā veterinārās zāles, pieder vienīgi tādām personām vai atrodas vienīgi tādu personu kontrolē, kuras pilnvaro valsts tiesību akti.”

- 11 Šīs pašas direktīvas 69. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka produktīvo dzīvnieku īpašnieki vai turētāji var uzrādīt šādiem dzīvniekiem paredzētu veterināro zāļu iegādes, piederības un ievadīšanas apliecinājumu piecus gadus pēc zāļu ievadīšanas un arī tad, ja minēto piecu gadu laika posmā attiecīgais dzīvnieks ir nokauts.

Direktīva 2005/36

- 12 Direktīvas 2005/36, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/55/ES (2013. gada 20. novembris) (OV 2013, L 354, 132. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2005/36”), 38. panta 3. punktā ir noteikts:

“Veterinārārsta apmācība garantē, ka attiecīgā persona ir apguvusi šādas zināšanas un prasmes:

- a) atbilstīgas zināšanas tajās zinātnēs, kas ir veterinārārsta darbības pamatā, un Savienības tiesību aktos saistībā ar šo darbību;

[..].”

Rumānijas tiesības

Likums Nr. 160/1998

- 13 *Legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar* (Likums Nr. 160/1998 par veterinārārsta profesijas organizāciju un darbu šajā profesijā, 1998. gada 6. augusta *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 289, un pārpublicētajā redakcijā – 2005. gada 23. maija *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 433; turpmāk tekstā – “Likums Nr. 160/1998), 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“1. Veterinārārsta profesijā Rumānijā var strādāt jebkurš tiesību subjekts, Rumānijas valstspiederīgais, kuram ir atbilstīgi likumam atzīts veterinārārsta diploms, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, [..] kuriem ir veterinārārsta diploms, sertifikāts vai cits dokuments, kas apliecina šādu likumā paredzētu kvalifikāciju un ko minētajās valstīs izdevusi izglītības iestāde.”

- 14 Šā likuma 4. pantā ir paredzēts:

“Veterinārārstiem ir ekskluzīvas tiesības šādās jomās:

[..]

- i) pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles.

[..]”

- 15 Saskaņā ar minētā likuma 16. pantu:

“1) Par [CMVRO] biedru var kļūt jebkurš veterinārārsts, kurš ir Rumānijas valstspiederīgais vai Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis un kurš:

- a) likumīgi strādā veterinārārsta profesijā Rumānijā saskaņā ar šī likuma 2. pantu;
- b) neatrodas konflikta situācijā, kā tas ir paredzēts likumā;
- c) ir medicīniski piemērots strādāšanai veterinārārsta profesijā.

2) Lai varētu strādāt veterinārārsta profesijā, ir jābūt [CMVRO] biedra statusam.”

- 16 Šī likuma 39. pants ir formulēts šādi:

“Neatkarīgo veterinārārstu pilnvaras un kompetences, kā arī noteiktu sabiedrisko uzdevumu izpilde ir reglamentēta noteikumos, kurus izstrādājusi [CMVRO] sadarbībā ar [Veterinār-sanitāro un pārtikas nekaitīguma iestādi].”

Veterinārārstu statūti

- 17 Veterinārārstu statūtu, kas pieņemti ar Veterinārārstu asociācijas Lēmumu Nr. 3/2013 (2014. gada 16. septembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 676; turpmāk tekstā – “Veterinārārstu statūti”), 1. pantā ir noteikts:

“Šajos statūtos:

[..]

- m) veterinārārstu prakses, neatkarīgi no tā, vai tai ir juridiskas personas statuss, vienotais reģistrs – oficiāls un publisks dokuments, ko pārvalda [CMVRO] valsts padomes birojs un kurā ir iekļauta informācija par:

[..]

- veterinārajām aptiekām un veterinārfarmaceutiskajiem punktiem, ja to kapitāls pieder vienīgi veterinārārstiem vai ja tas ir citādi sadalīts atbilstoši vēlākajiem tiesību aktu grozījumiem;

[..].”

- 18 Veterinārārstu statūtu 37. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Veicot veterināro zāļu mazumtirdzniecību, sertificētie veterinārārsti organizē savu darbību vienīgi kā juridiskas personas,[..] un veic savu darbību šādās licencētās veterinārmedicīniskās struktūrās:

- a) veterinārfarmaceutiskos punktus;
b) veterinārās aptiekās.

[..].”

- 19 Saskaņā ar šo statūtu 38. panta 3. un 4. punktu:

“(3) Veterinārās zāles, veterināros pretparazītu līdzekļus un veterināros bioloģiskos preparātus izmanto un administrē tikai veterinārārsti, kuriem pieder veterinārmedicīniskās palīdzības vai konsultāciju struktūras vai kuri ir darbinieki šādās struktūrās [..]

(4) Atkāpjoties no 3. punkta, dzīvnieku īpašnieki drīkst administrēt veterinārās zāles, ko izrakstījis un ieteicis veterinārārsts, kuram ir derīgs diploms, kurš apliecina tā tiesības strādāt attiecīgajā profesijā; tas tomēr neattiecas uz injicējamām zālēm.”

Veterinārsanitārie noteikumi

- 20 Veterinārsanitārā un pārtikas nekaitīguma iestāde ir izdevusi *ordinul nr. 83/2014 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, precum și procedura de înregistrare sanitară veterinară/autorizare sanitară veterinară a unităților și activităților din domeniul farmaceutic veterinar* (Rikojums Nr. 83/2014, ar ko apstiprināti Veterinārsanitārie noteikumi par nosacījumiem, ar kādiem tiek organizētas un vadītas veterinārfarmaceutiskās struktūras, kā arī par veterinārfarmaceutiskās nozares struktūru un darbību veterinārsanitārās reģistrācijas/veterinārsanitārās licencēšanas procedūru, 2014. gada 22. jūlija *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 541, redakcijā ar vēlākiem grozījumiem un papildinājumiem) (turpmāk tekstā – “Veterinārsanitārie noteikumi”).

21 Veterinārsanitāro noteikumu 1. pantā ir noteikts:

“Šajos Veterinārsanitārajos noteikumos ir paredzēti nosacījumi, ar kādiem tiek organizētas un vadītas veterinārfarmaceutiskās struktūras, kā arī veterinārfarmaceutiskās nozares struktūru un darbību veterinārsanitārās reģistrācijas/veterinārsanitārās licencēšanas procedūra.

22 Šo noteikumu 3. pantā ir paredzēts:

“Šo Veterinārsanitāro noteikumu izpratnē:

a) “veterinārā aptieka” ir veterinārfarmaceutisks uzņēmums, kura valdījumā ir un kurš pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles [..] un citus veterināros produktus [..]

[..]

b) “veterinārfarmaceutiskais punkts” ir veterinārfarmaceutisks uzņēmums, kurš pārdod mazumtirdzniecībā tikai tādas veterinārās zāles, kurām nav vajadzīga recepte, citus veterināros produktus [..]

[..].”

23 Minēto noteikumu 11. pantā ir noteikts:

“Veterinārās aptiekas specializētie darbinieki ir šādi darbinieki:

a) darbinieki ar specializētu augstāko izglītību veterinārās medicīnas jomā;

b) darbinieki ar specializētu vidējo izglītību veterinārās medicīnas, cilvēku medicīnas, farmakoloģijas, ķīmijas vai bioloģijas jomā;

c) administratīvie darbinieki.”

24 Šo pašu noteikumu 12. panta 2. un 3. punktā ir noteikts:

“(2) Lai vadītu veterināro aptieku, tajā ir jānodrošina tāda veterinārārsta klātbūtne, kuram ir [CMVRO] izdots sertifikāts darbam profesijā.

(3) Veterinārajās aptiekās veterināro zāļu laišanu tirdzniecībā – tikai mazumtirdzniecībā – veic darbinieki, kas minēti 11. panta a) un b) punktā.”

25 Veterinārsanitāro noteikumu 23. pantā ir paredzēts, ka veterinārfarmaceutiskajiem punktiem ir piemērojami 11. pantā un 12. panta 2. punktā paredzētajiem noteikumiem analogiski noteikumi.

Rīkojums Nr. 31/2015

26 Ar 2015. gada 26. marta Rīkojumu Nr. 31/2015, ar kuru grozīti un papildināti Veterinārsanitārie noteikumi, kas apstiprināti ar Veterinārsanitārās un pārtikas nekaitīguma iestādes Rīkojumu Nr. 83/2014 (2015. gada 7. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, Nr. 235; turpmāk tekstā – “Rīkojums Nr. 31/2015”), Veterinārsanitārā un pārtikas nekaitīguma iestāde atcēla minēto noteikumu 43. panta j) punktu un 51. panta g) punktu.

- 27 Šajos pantos būtībā bija paredzēts, ka, lai saņemtu veterinārsanitāro atļauju attiecīgi veterināro aptieku un veterinārfarmaceutisko punktu darbībai, attiecīgās struktūras juridiskajam pārstāvim ir jāiesniedz Veterinārsanitārajai un pārtikas nekaitīguma iestādei lietas materiāli, kuros ir ietverta apliecības par iekļaušanu veterinārārstu prakses, neatkarīgi no tā, vai tai ir juridiskas personas statuss, vienotajā reģistrā kopija.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 28 *CMVRO* iesniedzējtiesā cēla prasību atcelt Rīkojumu Nr. 31/2015.
- 29 Savas prasības pamatojumam minētā asociācija tostarp norāda, ka ar šo rīkojumu tiek pārkāpts Likuma Nr. 160/1998 4. panta i) punkts, kurā veterinārārstiem ir paredzēta ekskluzīva kompetence pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles. Šāda ekskluzivitāte faktiski paredzot lēmumu pieņemšanas pilnvaras veterinārārstiem, un šīs pilnvaras var tikt īstenotas tikai tad, ja veterināro aptieku un veterinārfarmaceutisko punktu kapitāls pieder vienīgi vai vismaz galvenokārt sertificētiem veterinārārstiem. Turklāt tieši šī iemesla dēļ Veterinārārstu statūtos ir paredzēts, ka tikai tās veterinārās aptiekas un veterinārfarmaceutiskie punkti, kuru kapitāls pieder vienīgi veterinārārstiem, var tikt reģistrētas veterinārmedicīniskās prakses vienotajā reģistrā. Tā kā pienākums iesniegt apliecības kopiju par iekļaušanu šajā reģistrā ar Veterinārsanitārās un pārtikas nekaitīguma iestādes Rīkojumu Nr. 31/2015 ir atcelts, šīs ar kapitāla piederību saistītās prasības ievērošana vairs neesot nodrošināta.
- 30 Savukārt Veterinārsanitārā un pārtikas nekaitīguma iestāde apgalvo, ka pienākuma iesniegt apliecības kopiju par iekļaušanu veterinārmedicīniskās prakses vienotajā reģistrā atcelšana bija nepieciešama, jo minētie noteikumi neatbilda Direktīvai 2006/123 un atbilstoši *Consiliul Concurenței* (Konkurences padome, Rumānija) ziņojumam tie varēja ierobežot konkurenci veterināro preparātu mazumtirdzniecības tirgū.
- 31 Veterināro preparātu izplatītāju asociācija, kas ir iestājusies lietā Veterinārsanitārās un pārtikas nekaitīguma iestādes prasījumu atbalstam, savukārt apstrīd *CMVRO* piedāvāto Likuma Nr. 160/1998 4. panta i) punkta interpretāciju, saskaņā ar kuru ekskluzīvās tiesības, kas veterinārārstiem pastāv saistībā ar noteiktu preparātu izmantošanu, nav pretrunā patērētāju tiesībām iegādāties un glabāt veterinārās zāles, kuras Direktīvas 2001/82 67. un 69. pantā ir atzītas dzīvnieku īpašniekiem un turētājiem.
- 32 Iesniedzējtiesa norāda, ka Eiropas Komisija ir nosūtījusi Rumānijai lūgumu sniegt informāciju par iespējamiem Savienības tiesību pārkāpumiem, kas radušies saistībā ar tās valsts tiesisko regulējumu, kurš ir piemērojams veterinārajām aptiekām, tostarp prasībām saistībā ar kapitāla piederību. Šī tiesa turklāt uzskata, ka, lai arī Tiesa jau ir lēmusi par profesijām vai darbībām, kas ir līdzīgas veterinārārsta profesijai vai veterināro zāļu pārdošanas un izmantošanas darbībai, veterinārārstu situācijai piemīt noteiktas īpatnības, kas varētu pamatot citādu risinājumu.
- 33 Šādos apstākļos *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Savienības tiesības aizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā veterinārārstam ir paredzētas ekskluzīvas tiesības pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles?
- 2) Ja šādas ekskluzīvas tiesības ir saderīgas ar Eiropas Savienības tiesībām, vai ar šīm pēdējām ir aizliegts šādas ekskluzīvas tiesības attiecināt arī uz struktūrām, kurās notiek attiecīgā pārdošana, tādā ziņā, ka minētajām struktūrām galvenokārt vai pilnībā ir jāpieder vienam vai vairākiem veterinārārstiem?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 34 Veterināro preparātu izplatītāju asociācija apgalvo, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams, jo uzdotajos jautājumos nav norādīta Savienības tiesību norma vai normas, kuru interpretācija tiek lūgta.
- 35 Šajā ziņā ir jāatgādina – kā viena no Tiesas Reglamenta 94. pantā paredzētajām prasībām, kurām ir jāatbilst lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, šī panta c) punktā ir noteikta prasība, saskaņā ar kuru lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāietver to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietā piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.
- 36 Šajā lietā iesniedzējtiesa norāda, ka, lai arī Tiesas judikatūrā jau ir lemts par darbībām, kam ir zināma līdzība ar veterināro zāļu pārdošanas un izmantošanas darbību, tās šobrīd izskatāmajai lietai ir noteiktas īpatnības, kas neļauj attiecībā uz šādām darbībām piemērot Tiesas judikatūru, kurā ir precizēta brīvības veikt uzņēmējdarbību ietekme. Līdz ar to saistībā ar pamatlietu šī tiesa uzskata, ka ir jāvērsas Tiesā, jo viens no tajā izvirzītajiem atcelšanas pamatiem var tikt apmierināts tikai tad, ja veterinārārstiem paredzētās ekskluzīvās tiesības pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles nav pretrunā brīvības veikt uzņēmējdarbību principam.
- 37 Tā kā iesniedzējtiesa tādējādi ir pietiekami izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tai ir radušies jautājumi par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju, kā arī saikni, kas, tāsprāt, pastāv starp šīm tiesību normām un pamatlietā piemērojamo valsts tiesisko regulējumu, šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atzīstams par pieņemamu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 38 Vispirms ir jānorāda, ka pamatlietā iesniedzējtiesai ir jāpiemēro valsts tiesiskais regulējums, kura priekšmets ir bioloģisko preparātu, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļu un veterināro zāļu pārdošanas mazumtirdzniecībā un izmantošanas darbību pastāvīga veikšana, kas principā var ietilpt Direktīvas 2006/123 3. nodaļas par brīvību veikt uzņēmējdarbību piemērošanas jomā.
- 39 Protams, no Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) apakšpunkta izriet, ka “veselības aprūpes pakalpojumi” ir tieši izslēgti no šīs direktīvas piemērošanas jomas. Tomēr saskaņā ar šīs direktīvas preambulas 22. apsvērumu pakalpojumi, uz kuriem attiecas šis izņēmums, ir pakalpojumi, “ko pacientiem sniedz veselības aprūpes darbinieki, lai novērtētu, saglabātu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli”, un tas nozīmē, ka šie pakalpojumi tiek sniegti cilvēkiem.
- 40 Lai arī bioloģisko preparātu, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļu un veterināro zāļu pārdošanas mazumtirdzniecībā un izmantošanas darbības faktiski ietilpst veselības jomā, tās tomēr nav veselības aprūpes pakalpojumi, kas tiek sniegti cilvēkiem.
- 41 Šādos apstākļos šādas darbības neietilpst minētās direktīvas 2. panta 2. punkta f) apakšpunktā paredzētajā izņēmumā.
- 42 Turklāt, tā kā iesniedzējtiesa savā lūgumā ir lielā mērā atsaukusies uz Direktīvu 2001/82, kurā ir paredzēti vairāki principi saistībā ar veterināro zāļu izplatīšanu, ir jāizvērtē, vai tādā situācijā kā pamatlietā šie principi liedz piemērot Direktīvu 2006/123.

- 43 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka saskaņā ar Direktīvas 2006/123 3. panta 1. punktu, ja šīs direktīvas noteikumi ir pretrunā kāda cita Savienības tiesību akta noteikumiem, kas reglamentē īpašus aspektus attiecībā uz piekļuvi pakalpojumu darbībai vai tās veikšanu konkrētās nozarēs vai konkrētās profesijās, noteicošie ir šā cita Savienības tiesību akta noteikumi un tos piemēro konkrētajās nozarēs vai profesijās.
- 44 Lai arī Direktīvā 2001/82 ir apkopoti atsevišķi veterināro zāļu izplatīšanas aspekti ar mērķi aizsargāt sabiedrības veselību, tā tomēr nebūtu uzskatāma par tādu, kurā ir reglamentēti nosacījumi, ar kādiem dalībvalstīm ir jāatļauj personām, kurām nav veterinārārsta kvalifikācijas, veikt dažādu pamatlietā aplūkoto veterināro preparātu mazumtirdzniecību, šo preparātu izmantošanu un tādējādi arī to administrēšanu.
- 45 Protams, atsevišķi noteikumi, kas reglamentē šīs darbības, ir ietverti šīs direktīvas 66. panta 1. punktā un 68. panta 1. punktā. Tomēr tās 66. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāatļauj veikt veterināro zāļu pārdošanas mazumtirdzniecībā darbību tikai tādām personām, kas ir saņēmušas attiecīgu atļauju atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam, vienlaicīgi atstājot šīm valstīm iespēju brīvi noteikt šādas atļaujas saņemšanas nosacījumus. Līdz ar to minētajā pantā dalībvalstīm ir paredzēta iespēja noteikt piekļuves minēto darbību veikšanai nosacījumus.
- 46 Savukārt Direktīvas 2001/82 68. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka veterinārās zāles vai tādas vielas ar pretparazītu īpašībām, kas var tikt izmantotas kā veterinārās zāles, pieder vienīgi tādām personām vai atrodas vienīgi tādu personu kontrolē, kuras pilnvaro valsts tiesību akti, un tajā tāpat nav precizēts, kas ir šīs “pilnvarotās personas”.
- 47 Šajā ziņā ir jānorāda arī Veterināro preparātu izplatītāju asociācijas atbalstītā Direktīvas 2001/82 interpretācija, saskaņā ar kuru no šīs direktīvas 67. un 69. panta var tikt izsecināts, ka dzīvnieku īpašniekiem ir tiesības pašiem administrēt saviem dzīvniekiem veterinārās zāles, kas tiem ir izrakstītas.
- 48 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka, pirmkārt, lai arī Direktīvas 2001/82 67. pantā ir paredzēts reglamentēt zāļu izsniegšanu sabiedrībai, šajā pašā pantā ir norādīts, ka tas ir piemērojams, neskarot stingrākas valstu tiesību aktu normas, kuru mērķis ir aizsargāt cilvēka veselību. Otrkārt, lai arī šīs direktīvas 69. pantā dzīvnieku īpašniekiem ir noteikts pienākums spēt pamatot jebkādu veterināro zāļu izmantošanu piecu gadu laikā, šajā tiesību normā tomēr nav precizēts, ka dzīvnieku īpašniekiem ir tiesības pašiem administrēt šīs zāles.
- 49 No tā izriet, ka abi uzdotie jautājumi, kuros ir vienīgi minētas “Savienības tiesības”, nenorādot konkrētas šo tiesību normas, ir jāizvērtē, ņemot vērā tikai Direktīvu 2006/123, precīzāk – tās 15. pantu.

Par pirmo jautājumu

- 50 Ir jāpieņem, ka ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2006/123 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā veterinārārstiem ir paredzētas ekskluzīvas tiesības pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles.
- 51 Iesākumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2006/123 15. panta 1. punktu dalībvalstīm vispirms ir jāpārbauda, vai saskaņā ar to tiesību sistēmu tiek piemērota kāda no šī panta 2. punktā minētajām prasībām, un apstiprinošas atbildes gadījumā turpinājumā ir jānodrošina, ka šāda prasība atbilst šī panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem, un visbeidzot attiecīgā gadījumā ir jāpielāgo savi normatīvie vai administratīvie akti tā, lai tie atbilstu šiem nosacījumiem.

- 52 Kā viena no “novērtējamām prasībām”, kas minētas šīs direktīvas 15. panta 2. punktā, šīs tiesību normas d) apakšpunktā ir ietverta prasība attiecīgās darbības īpašā veida dēļ paredzēt piekļuvi darbībai tikai konkrētiem pakalpojuma sniedzējiem.
- 53 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka tādā valsts tiesiskajā regulējumā kā pamatlietā aplūkotais tiesības veikt atsevišķu veterināro preparātu mazumtirdzniecības un izmantošanas darbības ir paredzētas tikai veterinārārstiem un tajā tādējādi ir noteikta prasība, kas līdzīga Direktīvas 2006/123 15. panta 2. punkta d) apakšpunktā paredzētajai.
- 54 Līdz ar to šādai prasībai ir jāatbilst trīs nosacījumiem, kas paredzēti šīs direktīvas 15. panta 3. punktā, proti, tai ir jābūt nediskriminējošai, nepieciešamai un samērīgai ar kāda primāra vispārējo interešu apsvēruma īstenošanu.
- 55 Vispirms saistībā ar pirmo no šiem nosacījumiem nekas Tiesā iesniegtajos lietas materiālos neliecina par to, ka šī sprieduma 53. punktā minētā prasība būtu tieši vai netieši diskriminējoša Direktīvas 2006/123 15. panta 3. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 56 Turpinājumā saistībā ar otro no minētajiem nosacījumiem ir jāprecizē, ka Rumānijas valdība ir norādījusi, ka minētās prasības mērķis ir nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību.
- 57 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka sabiedrības veselības aizsardzība ir viens no Savienības tiesībās atzītiem primāriem vispārējo interešu iemesliem un ka ar šādu iemeslu var attaisnot dalībvalsts veiktus pasākumus ar mērķi nodrošināt drošu un kvalitatīvu iedzīvotāju apgādi ar zālēm (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumu, 2013. gada 5. decembris, *Venturini* u.c., no C-159/12 līdz C-161/12, EU:C:2013:791, 41. un 42. punkts).
- 58 Visbeidzot saistībā ar trešo nosacījumu, kas paredzēts Direktīvas 2006/123 15. panta 3. punktā, tā priekšnosacījums ir trīs elementu izpilde, proti, prasībai ir jābūt piemērotai, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu, tā nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai, un tā nevar tikt aizstāta ar mazāk ierobežojošu pasākumu, kas ļautu panākt to pašu rezultātu.
- 59 Attiecībā uz pirmo elementu vispārīgi ir jāatgādina zāļu ļoti īpašais raksturs, jo to terapeitiskās iedarbības dēļ tās būtiski atšķiras no citām precēm (spriedums, 2009. gada 19. maijs, *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., C-171/07 un C-172/07, EU:C:2009:316, 31. punkts).
- 60 Līdz ar to Tiesa it īpaši ir atzinusi, ka prasība, kas paredz tiesības pārdot zāles vienīgi personām, kurām ir konkrēta profesionālā kvalifikācija, var tikt attaisnota ar garantijām, ko sniedz šīs pēdējās minētās personas, un ar informāciju, ko tām ir jāvar sniegt patērētājiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 19. maijs, Komisija/Itālija, C-531/06, EU:C:2009:315, 58. punkts).
- 61 Lai arī Tiesa ir paudusi šādu nostāju cilvēkiem paredzētu zāļu jomā, tostarp ir jāuzsver, ka ar dažām dzīvnieku slimībām var saslimt arī cilvēki un ka dzīvnieku izcelsmes produkti var apdraudēt cilvēku veselību, ja tie ir nākuši no slimiem dzīvniekiem vai dzīvniekiem, kas ir pret zālēm rezistentu baktēriju pārnēsātāji, kā arī, ja tajos ir tādu zāļu pārpalikumi, kas ir izmantotas dzīvnieku ārstēšanai. Ja veterinārās vielas tiek administrētas nepareizi vai nepareizā daudzumā, var vai nu izzust to terapeitiskā iedarbība, vai arī to pārmērīga izmantošana it īpaši var izraisīt šādu atlikumu esamību dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos, kā arī attiecīgā gadījumā ilgtermiņā – rezistenci pret atsevišķu pārtikas ķēdē esošo baktēriju likvidēšanu.
- 62 No tā izriet, ka šī sprieduma iepriekšējā punktā izklāstītie apsvērumi, kas prevalē cilvēkiem paredzētu zāļu tirdzniecības jomā, principā ir transponējami uz veterināro zāļu un līdzīgu produktu tirdzniecības jomu. Tomēr, tā kā šādām zālēm ir tikai netieša ietekme uz sabiedrības veselību, tās rīcības brīvības apmērs, kas ir dalībvalstu rīcībā šajā otrajā minētajā jomā, ne vienmēr ir tāds pats kā tas, kāds pastāv cilvēkiem paredzētu zāļu tirdzniecības jomā.

- 63 Līdz ar to veterinārārstiem piešķirtās ekskluzīvās tiesības saistībā ar noteiktu veterināro vielu tirdzniecību un izmantošanu, jo tiem ir profesionālās zināšanas un īpašības, lai tie paši varētu pareizi un pareizā daudzumā administrēt šīs vielas, vai pareizi instruēt citas attiecīgās personas, ir piemērots pasākums, lai nodrošinātu šī sprieduma 57. punktā norādītā sabiedrības veselības aizsardzības mērķa sasniegšanu.
- 64 Saistībā ar minētā trešā nosacījuma otro elementu, proti, to, ka attiecīgā prasība nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams minētā mērķa sasniegšanai, ir jāatgādina, ka sabiedrības veselības aizsardzība ir viena no primārajām interesēm, ko aizsargā ES līgums, un ka dalībvalstis pašas var izlemt, kādā līmenī tās vēlas nodrošināt šo aizsardzību, kā arī veidu, kādā šis līmenis ir jāsasniedz. Tā kā tas dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs, dalībvalstīm šajā ziņā ir jāatzīst rīcības brīvība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 11. septembris, Komisija/Vācija, C-141/07, EU:C:2008:492, 51. punkts).
- 65 Šādas rīcības brīvības pastāvēšana ir vēl jo svarīgāka tāpēc, ka gadījumos, kad pastāv nedrošība par riska cilvēku veselībai pastāvēšanu vai nozīmīgumu, dalībvalstīm ir jābūt iespējai veikt aizsardzības pasākumus, negaidot, kad šo risku pastāvēšana tiktu pilnībā pierādīta. It īpaši dalībvalstīm ir jāveic visi pasākumi, kas pēc iespējas vairāk samazina risku sabiedrības veselībai, tostarp drošai un kvalitatīvai iedzīvotāju apgādei ar zālēm radīto risku (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 5. decembris, *Venturini* u.c., no C-159/12 līdz C-161/12, EU:C:2013:791, 60. punkts).
- 66 No iesniedzējtiesas minētajiem noteikumiem izriet, ka attiecīgā dalībvalsts ir konkrēti nošķīrusi veterināros preparātus atkarībā no veselībai pastāvošā riska smaguma. Lai arī minētajā tiesiskajā regulējumā dzīvnieku īpašniekiem nav atļauts administrēt injicējamā veidā izrakstītās zāles, kas acīmredzami rada papildu riskus, tajā minētajiem īpašniekiem turpretī ir atzīta iespēja pašiem administrēt šādas zāles neinjicējamās formās.
- 67 Turklāt nekas Tiesā iesniegtajos lietas materiālos neliecina par to, ka, pieņemot pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu, attiecīgā dalībvalsts būtu pārsniegusi tai šajā jomā atzīstamo rīcības brīvību.
- 68 Visbeidzot saistībā ar trešā nosacījuma trešo elementu, kas paredzēts Direktīvas 2006/123 15. panta 3. punktā un attiecas uz mazāk ierobežojošu pasākumu neesamību, kuri ļautu sasniegt to pašu mērķi, Komisija apgalvo, ka sabiedrības veselības aizsardzības mērķi tikpat efektīvi būtu bijis iespējams sasniegt ar pasākumu, kas ļautu attiecīgos preparātus pārdot citām personām, kurām ir atbilstoša profesionālā kvalifikācija, kā, piemēram, farmaceitiem vai citām personām ar padziļinātu profesionālo apmācību farmācijā.
- 69 Tomēr, lai arī šīm citām personām, kurām ir attiecīga profesionālā kvalifikācija, faktiski varētu būt padziļinātas zināšanas par veterināro zāļu dažādažām sastāvdaļām, nekas neliecina par to, ka šīm personām būtu īpaša kvalifikācija, kas saistīta ar dzīvnieku labturību.
- 70 Līdz ar to nav acīmredzams, ka ar Komisijas piedāvāto pasākumu varētu tikt nodrošināts tāds pats rezultāts kā pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētais.
- 71 Saistībā ar apstākli, uz kuru tāpat ir norādījusi Komisija, ka dažu veterināro zāļu pārdošanai ir vajadzīga ārsta recepte un šajā receptē jau ir norādīts šo zāļu lietošanas veids un dozēšana, dalībvalstis, ņemot vērā to rīcības brīvību, var uzskatīt, ka ar ārsta recepti pašu par sevi vien nav pietiekami, lai novērstu risku, ka šādi izrakstītās zāles tiek administrētas nepareizi vai nepareizā daudzumā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2010. gada 16. decembris, Komisija/Francija, C-89/09, EU:C:2010:772, 60. punkts).
- 72 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka tādā valsts tiesiskajā regulējumā kā pamatlietā paredzētā prasība atbilst Direktīvas 2006/123 15. panta 3. punktā ietvertajam trešajam nosacījumam.

73 No visa iepriekš minētā izriet, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2006/123 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlīdētā, kurā veterinārārstiem ir paredzētas ekskluzīvas tiesības pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles.

Par otro jautājumu

74 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2006/123 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlīdētā, kurā ir paredzēts, ka uzņēmumu, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitālam pilnībā vai vismaz galvenokārt ir jāpieder vienam vai vairākiem veterinārārstiem.

75 Paturot to prātā, kā pamatoti ir uzsvērusi Komisija, iesniedzējtiesas minētajos valsts tiesību noteikumos ir vienīgi paredzēts, ka visam uzņēmumu, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitālam pilnībā ir jāpieder veterinārārstiem; atrašanās īpašumā ar vairākuma īpašumtiesībām tajos nav minēta.

76 Šādos apstākļos uz šo jautājumu ir jāatbild tikai daļā, kurā tas attiecas uz tāda valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām, kurā ir paredzēts, ka uzņēmumu, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitālam pilnībā ir jāpieder vienam vai vairākiem veterinārārstiem.

77 Lai varētu atbildēt uz šo jautājumu, ir jānorāda, ka Direktīvas 2006/123 15. panta 2. punkta c) apakšpunktā izvērtējamo prasību vidū ir minētas prasības saistībā ar kapitāla piederību. Līdz ar to valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta šāda prasība saistībā ar attiecīgā uzņēmuma kapitāldaļu turētāju statusu, var tikt uzskatīts par saderīgu ar minēto 15. pantu tikai tad, ja tas atbilst minētā panta 3. punktā paredzētajiem trīs nosacījumiem.

78 Vispirms šajā lietā nav strīda par to, ka pamatlīdētā aplūkotais tiesiskais regulējums atbilst pirmajam no šiem nosacījumiem par diskriminācijas pilsonības dēļ neesamību.

79 Turpinājumā saistībā ar otro nosacījumu par attiecīgās prasības nepieciešamību ir jākonstatē, ka, pieņemot šādu tiesisko regulējumu, Rumānijas likumdevējs tostarp ir vēlējis nodrošināt, ka veterinārārsti faktiski kontrolē veterināro zāļu mazumtirdzniecības darbību.

80 Kā izriet no atbildes uz pirmo jautājumu, ir uzskatāms, ka šāds mērķis ir daļa no plašāka sabiedrības veselības aizsardzības mērķa, kas ir primārs vispārējo interešu apsvērums.

81 Visbeidzot, runājot par trešo nosacījumu, kas saistīts ar minētās prasības samērīgumu, atbilstoši šim nosacījumam tiek prasīts, pirmkārt, ka attiecīgajam tiesiskajam regulējumam ir jābūt piemērotam, lai nodrošinātu tajā izvirzītā mērķa sasniegšanu.

82 Šajā ziņā, ņemot vērā šī sprieduma 64. punktā atgādināto dalībvalsts rīcības brīvību, tā var uzskatīt, ka pastāv risks, ka, ja personām, kas nav veterinārārsti, būtu iespēja īstenot ietekmi pār uzņēmumu, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, vadību, tās varētu īstenot tādu ekonomisko stratēģiju, kas varētu ietekmēt dzīvnieku turētāju apgādes ar zālēm drošības un kvalitātes mērķi, kā arī to veterinārārstu neatkarību, kas darbojas šajos uzņēmumos, tostarp liekot tiem tirgot zāles, kuru glabāšana vairs nav rentabla, vai veikt darbības izmaksu samazinājumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 19. maijs, *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., C-171/07 un C-172/07, EU:C:2009:316, 40. punkts).

83 Paredzot, ka attiecīgo uzņēmumu vadība tiek veikta apstākļos, kas nodrošina veterinārārstiem pilnīgu šo uzņēmumu kapitāla piederību, ar tādu tiesisko regulējumu kā pamatlīdētā var tikt samazināts šis risks un tādējādi tikt nodrošināta tajā izvirzītā mērķa sasniegšana.

- 84 Uz veterinārārstiem, kuriem pieder uzņēmuma, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitāls, pretēji saimnieciskās darbības subjektiem, kas nav veterinārārsti, ir attiecināmi ētikas noteikumi, kuru mērķis ir ierobežot peļņas gūšanu, kā rezultātā to interese gūt peļņu var tikt atsvēta ar tiem uzlikto atbildību, ņemot vērā, ka iespējams juridisko vai ētikas normu pārkāpums apdraud ne tikai to ieguldījumu vērtību, bet arī to profesionālo eksistenci (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 19. maijs, *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., C-171/07 un C-172/07, EU:C:2009:316, 37. punkts).
- 85 Otrkārt un treškārt, lai prasība, saskaņā ar kuru uzņēmuma, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitālam pilnībā ir jāpieder veterinārārstiem, varētu tikt uzskatīta par samērīgu, tā nedrīkst arī pārsniegt to, kas ir nepieciešams izvirzītā mērķa sasniegšanai, un tā nevar tikt aizstāta ar citiem mazāk ierobežojošiem pasākumiem, kas ļautu sasniegt to pašu rezultātu.
- 86 Lai arī, kā izriet no šī sprieduma 82. punktā minētās Tiesas judikatūras, dalībvalsts var likumīgi liegt saimnieciskās darbības subjektiem, kas nav veterinārārsti, iespēju īstenot izšķirošu ietekmi pār to uzņēmumu vadību, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, iepriekš minētajā šī sprieduma punktā izvirzītais mērķis nevar attaisnot to, ka šie saimnieciskās darbības subjekti tiek pilnībā izslēgti no kapitāla turēšanas minētajos uzņēmumos, jo nav izslēgts, ka veterinārārsti var veikt faktisku kontroli pār šiem uzņēmumiem pat tad, ja tiem nepieder viss minēto uzņēmumu kapitāls, jo tas, ka personām, kas nav veterinārārsti, pieder ierobežota šī kapitāla daļa, ne vienmēr ir šķērslis šādas kontroles īstenošanai. Līdz ar to tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā pārsniedz to, kas ir nepieciešams tajā izvirzītā mērķa sasniegšanai.
- 87 To neatspēko secinājumi, kas izriet no 2009. gada 19. maija sprieduma Komisija/Itālija (C-531/06, EU:2009:315), kurā Tiesa atzina par saderīgiem ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un kapitāla brīvu apriti valsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem personām, kuras nav farmaceiti, bija liegts iegūt sabiedrībās, kas pārvalda aptiekas, ievērojamu līdzdalību, kura piešķirtu tām noteiktu ietekmi pār šo sabiedrību vadību, un investoriem no citām dalībvalstīm, kuri nav farmaceiti, bija liegts iegūt šādās sabiedrībās mazākuma dalību, kura nepiešķir šādu ietekmi.
- 88 Lai arī, kā tas izriet no šī sprieduma 62. punkta, cilvēkiem paredzētu zāļu tirdzniecības jomā dominējošie apsvērumi principā var tikt attiecināti uz veterināro zāļu tirdzniecības jomu, rīcības brīvība, kas ir atzīstama dalībvalstīm, lai nodrošinātu apgādes ar veterinārajām zālēm drošību un kvalitāti un to veterinārārstu neatkarību, kas ir nodarbināti uzņēmumos, kuri pārdod šādas zāles, ir ierobežotāka par to rīcības brīvību, kas dalībvalstīm var būt citās nozarēs, kuras ir ciešāk saistītas ar cilvēku veselības aizsardzību, un līdz ar to tā nevar tikt paplašināta tiktāl, lai tiktu izslēgta jebkāda personu, kas nav veterinārārsti, dalība šādu uzņēmumu kapitālā.
- 89 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2006/123 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēts, ka uzņēmumu, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitālam pilnībā ir jāpieder vienam vai vairākiem veterinārārstiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 90 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā veterinārārstiem ir paredzētas ekskluzīvas tiesības pārdot mazumtirdzniecībā un izmantot bioloģiskos preparātus, īpaša lietojuma pretparazītu līdzekļus un veterinārās zāles.
- 2) Direktīvas 2006/123 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēts, ka uzņēmumu, kas pārdod mazumtirdzniecībā veterinārās zāles, kapitālam pilnībā ir jāpieder vienam vai vairākiem veterinārārstiem.

[Paraksti]